Lausunnon antaminen Uudenmaan liiton talouskehyksestä 2027

Kunnanhallitus 28.9.2026 § 349
2101/02.02.02/2026

Valmistelija Ora Kari, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Uudenmaan liitto on pyytänyt jäsenkunnilta kannanottoja liiton talouden raamista vuodelle 2027. Jäsenkunnat voivat antaa näkemyksensä 9.10.2026 mennessä. Jäsenkunnilta saatu palaute käsitellään maakuntahallituksessa 26.10.2026, minkä jälkeen maakuntahallitus ohjaa talousarvion lopullista valmistelua. Maakuntavaltuusto päättää jäsenmaksuosuuksien tasosta hyväksyessään talousarvion joulukuussa.

Uudenmaan liitossa on käynnissä talouden tasapainotusohjelma vuosille 2024–2028. Tasapainotusohjelman tavoitteena on toteuttaa liiton perustoiminta ilman kuntien jäsenmaksujen korottamista. Tasapainotusta on toteutettu menoja karsimalla ja toiminnan kustannustehokkuutta parantavilla ratkaisuilla.

Kuntien jäsenmaksuosuuksien kokonaiskertymää vähennettiin vuodelle 2026 viidellä prosentilla eli 383 320 eurolla. Vuoden 2027 talouskehyksessä jäsenmaksuosuuksien yhteismääräksi esitetään 7 283 085 euroa, mikä vastaa vuoden 2026 tasoa. Liiton arvion mukaan työehtosopimuksista ja palvelusopimusten hintojen noususta aiheutuva vuoden 2027 sopeutustarve on noin 315 000 euroa eli neljä prosenttia. Liitto on ilmoittanut kattavansa tämän menojen sopeuttamisella ilman jäsenmaksuosuuksien yhteismäärän korottamista.

Tuusulan jäsenmaksuosuudeksi esitetään vuodelle 2027 yhteensä 171 912,19 euroa. Vuoden 2026 jäsenmaksuosuus on 172 545,74 euroa, joten Tuusulan maksuosuus alenisi liiton esityksen mukaan 633,55 euroa eli 0,37 prosenttia. Kuntakohtainen muutos perustuu väkiluvun kehitykseen, /vaikka jäsenmaksuosuuksien yhteismäärä pysyy ennallaan. Tuusulan osuus Uudenmaan väkiluvusta on laskelmassa 2,36 prosenttia.

Tuusulan kunta pitää myönteisenä Uudenmaan liiton toteuttamia tasapainottamistoimia sekä sitä, että palkka- ja palvelukustannusten kasvusta aiheutuva noin 315 000 euron sopeutustarve on tarkoitus kattaa liiton omasta toiminnasta. Jäsenmaksuosuuksien kokonaismäärän jäädyttäminen vuoden 2026 tasolle ei kuitenkaan ole jäsenkuntien talousnäkymät huomioon ottaen riittävä tavoite.

Kuntien rahoitusasema kiristyy muun muassa valtionosuuksiin kohdistuvien leikkausten, indeksikorotusten rajoitusten ja palvelutuotannon kustannuspaineiden seurauksena. Jäsenkunnat joutuvat toteuttamaan omassa toiminnassaan rakenteellisia uudistuksia, tuottavuustoimia ja menojen sopeuttamista. On johdonmukaista, että myös kuntien rahoittamat yhteistyöorganisaatiot osallistuvat julkisen talouden tasapainottamiseen.

Sopeuttamisen tulee perustua tehtävien priorisointiin, toiminnan vaikuttavuuteen, tuottavuuden parantamiseen ja jäsenkunnille tuotettavan lisäarvon selkeään osoittamiseen.

Tuusulan kunnan lausunto

Tuusulan kunta katsoo, että Uudenmaan liiton vuoden 2027 talousarvion lähtökohtana tulee olla jäsenmaksuosuuksien yhteismäärän alentaminen vähintään viidellä prosentilla vuoden 2026 tasosta.

Viiden prosentin vähennys vuoden 2026 jäsenmaksukertymästä, 7 283 085 eurosta, tarkoittaisi noin 364 154 euron lisäsopeutusta. Jäsenmaksuosuuksien yhteismääräksi muodostuisi tällöin noin 6 918 931 euroa vuonna 2027.

Jos vähennys kohdistuisi kuntiin yhdenmukaisesti vuoden 2026 maksuosuuksien suhteessa, Tuusulan jäsenmaksuosuus olisi noin 163 918 euroa. Se olisi noin 8 627 euroa vuoden 2026 maksuosuutta ja noin 7 994 euroa Uudenmaan liiton vuodelle 2027 esittämää maksuosuutta pienempi. Lopullinen kuntakohtainen maksuosuus määräytyisi kuitenkin liiton käyttämän väkilukuperusteisen jakoperusteen mukaisesti.

Sopeutusta ei tule toteuttaa mekaanisina ja toiminnan vaikuttavuutta heikentävinä leikkauksina. Uudenmaan liiton tulee arvioida systemaattisesti:

- lakisääteiset tehtävät ja niiden toteuttamisen edellyttämät resurssit;
- lakisääteisiä tehtäviä tukevien toimintojen mitoitus;
- muiden tehtävien tarpeellisuus, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus;
- hanketoiminnan, kansainvälisen toiminnan ja edunvalvonnan jäsenkunnille tuottama lisäarvo;
- hallinto-, johto- ja tukipalvelujen tuottavuus; sekä
- mahdollisuudet tehostaa toimintaa, hyödyntää digitalisaatiota ja kohdentaa voimavaroja uudelleen.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että Uudenmaan liiton toiminta keskittyy tehtäviin, joissa maakunnallinen toteutus tuottaa jäsenkunnille selkeää lisäarvoa ja joita yksittäiset kunnat eivät voi itse toimien yhtä vaikuttavasti toteuttaa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää toiminnan tuloksellisuuteen, kuntien yhteiseen edunvalvontaan sekä ulkopuolisen ja erityisesti EU-rahoituksen hyödyntämiseen jäsenkuntien hyväksi.

Talousarvion valmisteluprosessia tulee kehittää nykyistä avoimemmaksi ja omistajakuntia osallistavammaksi. Jäsenkunnille tulee toimittaa riittävät tiedot talousarviosta, toiminnan painopisteistä, henkilöstö- ja kustannuskehityksestä sekä suunnitelluista sopeuttamistoimista sellaisessa aikataulussa, että kunnilla on tosiasiallinen mahdollisuus arvioida talousarvion perusteita ja vaikuttaa valmisteluun. Nyt lausuttavaksi saatu kehys ei riittävällä tasolla avaa edellä mainittuja seikkoja ennakoitavasti, jotta riittävää arviointia pystytään tekemään.

Tuusulan kunta katsoo, että Uudenmaan liiton vuoden 2027 talousarvion tulee perustua vähintään viiden prosentin jäsenmaksusopeutukseen, jäsenkuntien maksuosuuksien kokonaismäärän alentamiseen sekä toiminnan vaikuttavuutta ja tuottavuutta vahvistavaan rakenteelliseen uudistamiseen.

Esittelijä kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa Uudenmaan liitolle edellä esitetyn lausunnon liiton vuoden 2027 talousarvion valmistelusta ja talouden raamista.

Kunnanhallitus edellyttää, että Uudenmaan liitto

1. vahvistaa talousarviovalmistelun läpinäkyvyyttä ja jäsenkuntien tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia.
2. alentaa vuoden 2027 jäsenmaksuosuuksien 7 283 085 euron yhteismäärää vähintään viidellä prosentilla eli noin 364 154 eurolla;
3. asettaa vuoden 2027 jäsenmaksuosuuksien yhteismääräksi enintään noin 6 918 931 euroa;
4. kohdentaa sopeutuksen ensisijaisesti toimintatapojen, rakenteiden, tuottavuuden sekä hallinto-, johto- ja tukipalvelujen uudistamiseen siten, ettei liiton lakisääteisten ja jäsenkunnille olennaista lisäarvoa tuottavien tehtävien vaikuttavuus heikkene;
5. arvioi tehtävänsä, toimintonsa ja resurssinsa niiden lakisääteisyyden, vaikuttavuuden, jäsenkunnille tuotettavan lisäarvon ja kustannustehokkuuden perusteella;
6. kohdentaa voimavaransa toimintaan, jossa maakunnallinen toteutus tuottaa jäsenkunnille selkeää lisäarvoa;
7. vahvistaa ulkopuolisen ja erityisesti EU-rahoituksen hyödyntämistä jäsenkuntien hyväksi

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.